

С.А.Пазюк,
викладач кафедри методики та психології
дошкільної та початкової освіти
ІППО КУ імені Бориса Грінченка.

ПРАКТИКУМ ДЛЯ БАТЬКІВ

Покажіть дитині, що ви її любите!

Головне для дитини – спілкування: спілкування поглядом, торканням, жестами, знаками, словами. Спілкування з рідними: мамою і татком, бабусею і дідусем, братами і сестрами. **Батьки повинні створити для дитини культ сім'ї, культ дому.** Важливо, якщо дитина постійно відчуває радість, отримує позитивні емоції. А досягти цього можна, перетворивши її життя на життя-гру, використовуючи дуже прості засоби: безмежну (але розумну) любов до дитини, одне до одного, свій хороший настрій, фантазію і творчість.

Жити з дітьми треба разом, а не відокремлено, необхідно мати спільні сімейні інтереси. Дитина повинна відчувати, що вона знаходиться в оточенні близьких людей, які будь-якої хвилини прийдуть їй на допомогу, підтримають, допоможуть розв'язати ситуацію, що склалася. У кожного члена сім'ї свої проблеми, свої захоплення, свої обов'язки. Але протягом дня батькам треба таким чином будувати свої стосунки, щоб кожний член сім'ї відчував, що про нього дбають, турбуються, хвилюються.

Любити дитину – не означає все за неї або для неї робити. Допомогати в разі необхідності, підтримувати, так. Головне, щоб дитина не відчувала вашої байдужості. Тоді на екранах телевізорів не з'явиться реклама: «Навіщо ви мене купили, якщо зі мною не розмовляєте?».

Як створити в родині відчуття необхідності одне в одному, атмосферу душевного спокою, розуміння, що тебе люблять рідні, що вони тобі раді? Хочемо познайомити вас із декількома прийомами, які можна застосовувати у спілкуванні з дітьми, беручи активну участь у їхньому житті.

Я тебе люблю

Говоріть дитині про свої почуття. Не думайте, що дитина і так знає, нібито її люблять, іншого бути не може. Фраза «я тебе люблю» – не єдина, пов'язана з позитивною емоцією. Не шкодуйте добрих слів.

Тільки ваші вітання

Вигадайте з дитиною вітання, що знатимете тільки ви з нею. Вітанням може вважатися певний жест або рух рукою, підморгування, торкання. Таке вітання стане особливим зв'язком між вами й дитиною.

Телефони любові

Можна грати в «зіпсований телефон», говорячи дитині багато ніжних і ласкавих слів. Мета гри полягає не в тому, щоб дитина правильно вимовила чи відтворила слова, а намагалася їх запам'ятати. Привчайте її цими словами користуватися в спілкуванні з вами.

Скринька зі скарбами

Складіть у коробку чи шухлядку речі, пов'язані з життям дитини певного періоду життя. Такими речами можуть бути «номер» немовляти з полового будинку, газета від дня народження дитини, пасмо волосся після першої стрижки, перелік перших слів, записаних саме так, як дитина їх вимовляла. Поступово дитина навчиться сама робити скриньки з цікавими для неї та цінними речами, що уособлюватимуть спільні інтереси дитини та членів її сім'ї.

Долоня в долоні

Намалюйте свою долоню (покладіть на аркуш паперу і ручкою обведіть її контур), а всередині своєї долоні – долоню дитини. Розфарбуйте долоні в різні кольори. Так можна малювати кожного року, спостерігаючи, як збільшується дитяча долонька. Можна з малюнка зробити листівку та надіслати бабусі.

Перша власна виставка

Організуйте виставку робіт маляти. Малюнки, вірші, фігурки з тіста або пластиліну, саморобні святкові картки, виставлені в будь-якому кутку квартири, очікуватимуть на відвідувачів: ваших друзів або друзів дитини. Подарунки від дитини також розташуйте на видному місці. Хваліться ними.

Доброго ранку

Уранці будіть дитину поцілунком. Можливо, вона вас учора роздратувала, або ви поспішаєте, або вважаєте, що малюк спить і не розуміє, що ви його будите. Не думайте про це. Просто виробіть звичку: будити дитину поцілунком. Згодом, намастивши губи помадою, разом із дитиною накиньтесь на татка.

В одязі батьків

Діліться з малюком усім. Якщо вона виявляє бажання, дозвольте їй одягнути ваш хатній одяг або вечірню сукню, незважаючи на те, що речі завеликі для неї. Часом діти в такий спосіб установлюють з батьками особливий зв'язок, «вирастають» у власних очах і не є самотніми.

Квіти для дитини

Коли ваша донька трохи підросте, час від часу даруйте їй квіти. Але не робіть із цього вистави. При цьому поведіться так, наче дарувати дівчинці квіти – справа звична й цілком зрозуміла.

Як? Отаааааак!

Навчіть дитину простого руху, що згодом стане корисним. Наприклад, на ваше запитання: «Як мама любить Миколку?» малюк має або підняти руки вгору, або обійняти себе, або обійняти вас. Коли дитина виросте, ви або вона за допомогою цього жесту, значення якого відоме тільки вам обом, нагадаєте про таємницю дитинства і про те, як ви її любите.

Старі іграшки для нових дітей

Якщо у вас є місце, зберігайте дитячі іграшки. Хоча б найперші та найулюбленіші. І ви, і дитина з радістю їх розглядатимете або ж подаруйте іншому малюкові в родині. Нагадуємо: нічого не віддавайте й не викидайте без згоди на те вашої дитини.

Відзнаки, ордени й корони

Зробіть відзнаки або ордени з картону і нагороджуйте кожного члена родини щотижня. Наприклад, «за найкраще вимитий посуд першого тижня у травні», «найкращій плавець липня»... Можливо, ви виявите бажання зробити корону, у такому разі один раз на місяць члени сім'ї виконуватимуть бажання дитини або того, хто носитиме цю корону.

Бабусині розповіді

Дбайте про бабусь та дідусів, не заперечуйте їхню роль та права. Є багато важливих речей, про які знають або можуть зробити лише вони. Для маляти надзвичайно важливо, коли воно довідається, що мама й тато також колись були дітьми. Хто ж їх у цьому найкраще переконає, як не дідусь із бабусею!

Дитина на роботі

Приведіть дитину до себе на роботу. Ваша робота вже не буде таємницею, а дитина зрештою зрозуміє, куди ви ходите щоранку і чому змушені тривалий час там перебувати. Дитина почуватиметься спокійніше в той час, коли вона залишається без вас.

Разом

Разом переглядайте мультфільми. Грайтеся. Вигадуйте нові ігри та історії. Гуляйте. Лоскочіть. Підіть скупатися. Танцюйте. Читайте. Бігайте. Робіть «картинки» на снігу. Співайте.

Говоріть дитині компліменти

Скажіть дитині, що вона гарно виглядає. Так ви дасте їй зрозуміти, що вважаєте її дорослою (про це їй не говорили, доки вона була маленька), водночас створивши гарний настрій. Для дітей, як і для дорослих, – це важливо.

Родовід

Намалюйте дерево родоводу з маминими і татовими предками. Біля імен родичів можете наклеїти їхні фотографії.

Перелік достоїнств

Складіть довгий перелік достоїнств дитини. Візьміть цей список у рамку, намалюйте довкола квіти, гарно прикрасьте і повісьте на стіну. Будь-якої миті, коли дитина подивиться на цей перелік, вона згадає, як ви її любите, і стане впевненішою у собі.

Таємні знаки

Придумайте певні знаки й домовтеся про жести, за допомогою яких ви, коли перебуваєте у товаристві, зможете повідомити їй щось важливе, оскільки сказане вголос може бути для неї неприємним, набридливим. Наприклад: чухаєте ніс – нагадуєте випрямити спину; накручуєте пасмо волосся – застерігаєте, щоб більше не обманювала; підморгнете тричі – необхідно встати з-за столу.

Ласкаво просимо додому

Якщо ваша дитина повертається зі школи раніше, ніж ви, залиште їй повідомлення. Це може бути прикріплена магнітом записка на холодильнику або повідомлення на автовідповідачі. Проте нехай це не буде тільки інформація на зразок: «Обід у холодильнику». Корисніше нагадати: «Не забудь пообідати». Можна записати повідомлення на паперовому літаку або кораблику. Не забудьте тільки наприкінці додати: «Я тебе люблю».

Від серця до серця

Виріжте з різнокольорового паперу серця різного розміру і залишайте їх дитині: на знак примирення після сварки, як ранкове привітання, як повідомлення після повернення зі школи. Використовуйте їх як прикраси на новорічну ялинку, для дитячих розваг, але найчастіше для того, щоб продемонструвати дитині, як ви її любите.

Постер на повний зріст

На великому аркуші ватману або на склеєних аркушах, що утворюють один великий аркуш, накресліть контури дитини на повний зріст. Притуліть ватман до дитини й обведіть. Потім нехай дитина намалює собі очі, усміхнений ротик, руки. Ви зрозумієте, якою дитина бачить себе, і відповідно, як сприймає. Доповніть малюнок іншими зображеннями – як ви обіймаєте маля, або просто намалюйте звичайних метеликів, квіточки, повітряні кульки, серця, куди можна вписати ваші імена.

Талісман

Щоб пом'якшити тривалу розлуку, подаруйте дитині якусь дрібничку, картинку, цукерку, камінець. Скажіть їй: «Якщо тобі стане сумно, дістань це з кишені, і відразу згадаєш мене і те, як ми любимо одне одного».

Приватний куток

Залиште для дитини хоча б один куток у квартирі, хоча б якесь місце в її кімнаті, де вона була б повновладним господарем простору. Якщо бажає, нехай малює в тому кутку на стінах, наклеює постери, тримає щоденник... Усе гаразд. У своєму кутку дитині дозволено все. Не коментуйте, не прибирайте, не втручайтеся. Про це місце взагалі забудьте. Якщо маєте сад або присадибну ділянку, залиште для дитини місце, про яке дбатиме тільки вона. Можете розташувати там прапорець з її ім'ям. Якщо виявить бажання, нехай посадить хоча б одну рослину, посіє тільки траву або влаштує годівницю для птахів. Заохочуйте дитину робити щось, а от що саме – вибір за нею.

І якщо дитина буде запрошувати вас «у гості» до свого кутка, це буде свідчити про велику довіру до вас.

Із Новим роком

Якщо ви пишете і надсилаєте вітання з різними святами своїм родичам, друзям, знайомим, чому б вам не надіслати листівку на власну адресу, своїй дитині?

Несподівана заява

Час від часу, коли дитина найменш на те сподівається, загляніть до її кімнати чи до будь-якого іншого приміщення, де вона в цей час знаходиться, і вигукніть: «А ти взагалі знаєш, як я тебе люблю?».

Конвенція про права дитини

Дізнайтеся про Конвенцію про права дитини й поважайте їх. Між іншим, ваша дитина має право на власний смак і вибір: що вдягнути, яку іграшку найбільше любити, із ким найбільше товаришувати. Не забувайте, що ваш малюк має право на вільний час і право використовувати його так, як сам того забажає. Він має право гудіти, свистіти, кричати, скакати, гарчати... Дитина має також право відрізнятися від вас, мати власні амбіції, бажання, плани.

Із цього приводу згадуються слова Джебрана Каліла Джебрана, ливанського письменника, поета, філософа, художника:

Ваші діти – не діти вам.

Вони – сини й дочки туги Життя за самим собою.

Вони приходять завдяки вам, але не від вас.

Й, хоча вони з вами, вони не належать вам.

*Ви можете давати їм вашу любов, але не ваші думки,
бо у них є свої думки.*

*Ви можете надати пристановище їх тілам, але не їх душам,
тому що їх душі пробувають у домі завтрашнього дня,
де ви не можете побувати навіть у мріях.*

*Ви можете намагатися бути схожими на них,
але не прагніть зробити їх схожими на себе.*

Бо життя не йде назад і не затримується на вчорашньому дні.

Ви – луки, з яких ваші діти, як живі стріли, послані вперед.

*Стрілок бачить ціль на шляху нескінченності й згинає вас
своєю силою, щоб стріли летіли швидко й далеко.*

Хай же ваш вигин у руці Стрілка стане вам радістю.

*Бо як Він любить стрілу, що летить,
так Він любить і лук, що залишився на місці.*

Ми навели вам лише деякі приклади життя-гри, життя-любові. Ви можете отримати набагато більше порад, якщо повністю прочитаєте статтю Є. Яничич-Холцер «Як показати дитині, що ви її любите», надруковану в №№ 16–18 журналу «Початкове навчання» за 2010 рік.

А ще можете прочитати книгу: Яничич-Холцер Є. 101 спосіб показати дитині, що ви її любите: пер. з серб./Є. Яничич-Холцер.– Х.: Вид. група «Основа», 2009.

Успіхів Вам у спілкуванні з дитиною!